

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

Sprawozdanie roczne EBC za rok 2009

P7_TA(2010)0418

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie raportu rocznego EBC za rok 2009 (2010/2078 (INI))

(2012/C 99 E/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając raport roczny Europejskiego Banku Centralnego (EBC) za 2009 r.,
- uwzględniając art. 284 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 15 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego załączonego do traktatu,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie odpowiedzialności demokratycznej na trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 7 października 2009 r. zatytułowany „Roczny przegląd sytuacji w strefie euro 2009 r.” (COM(2009)0527) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego komunikatu (SEC(2009)1313/2),
- uwzględniając sprawozdanie grupy wysokiego szczebla pod przewodnictwem Jacques'a de Larosière'a z dnia 25 lutego 2009 r.,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 września 2009 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanawiającego Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (COM(2009)0499),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 września 2009 r. dotyczący decyzji Rady powierzającej Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania dotyczące funkcjonowania Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (COM(2009)0500),
- mając na uwadze swoją rezolucję z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie rocznego sprawozdania Europejskiego Banku Centralnego za rok 2008 ⁽²⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 138 z 4.5.1998, s. 177.⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0090.

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie lat istnienia unii gospodarczej i walutowej – sukcesy i wyzwania ⁽¹⁾,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A7-0314/2010),
- A. mając na uwadze, że ogólny rzeczywisty PKB w strefie euro zmniejszył się o 4,1 % w 2009 r. po tym jak wskutek upadku banku Lehman Brothers kryzys finansowy się pogłębił; mając na uwadze, że za taką zagregowaną wartością kryją się duże różnice między państwami członkowskimi strefy euro,
- B. mając na uwadze, że średnia inflacja w skali roku wynosiła 0,3 %, a średnio- i długoterminowe prognozy inflacyjne były zgodne z celem EBC, aby utrzymać stopy inflacji na niskim poziomie, lecz zbliżonym do 2 %,
- C. mając na uwadze, że średni wskaźnik deficytu budżetowego w strefie euro zwiększył się do około 6,3 %, a wskaźnik zadłużenia publicznego w stosunku do PKB w strefie euro wzrósł z 69,4 % PKB w 2008 r. do 78,7 % w 2009 r.,
- D. mając na uwadze, że kurs wymiany euro do dolara spadł z 1,39 USD w dniu 2 stycznia 2009 r. do 1,26 USD w połowie marca 2009 r., powrócił do wartości szczytowej 1,51 USD na początku grudnia 2009 r., a następnie ulegał deprecjacji w 2010, osiągając minimum 1,19 USD w dniu 2 czerwca 2010 r.,
- E. mając na uwadze, że kurs wymiany chińskiego juana w 2009 r. był sztucznie utrzymywany przez władze chińskie na zaniżonym poziomie względem euro,
- F. mając na uwadze, że EBC obniżył do 1 % stopy procentowe i kontynuował realizację niestandardowych szeroko zakrojonych i bezprecedensowych środków mających na celu wsparcie kredytowe; mając na uwadze, że suma bilansowa EBC znacznie się zwiększyła w ciągu całego roku 2009,
- G. mając na uwadze, że w drugiej połowie roku 2009 w strefie euro zanotowano oznaki stabilizacji gospodarczej, a kwartalne wskaźniki wzrostu, choć nadal słabe, okazały się dodatnie, chociaż te zsumowane dane podkreślają, że trend ten nie był widoczny we wszystkich państwach członkowskich strefy euro, z których niektóre przeżywały w tym okresie recesję,
- H. mając na uwadze, że przed wystąpieniem kryzysu związanego z zadłużeniem publicznym w kilku państwach strefy euro EBC oczekiwał wskaźnika wzrostu między 0,1 % a 1,5 % PKB w 2010 r. w strefie euro,

Wprowadzenie

1. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Traktat z Lizbony wszedł w życie w dniu 1 grudnia 2009 r. i nadał EBC status instytucji UE, co zwiększa odpowiedzialność Parlamentu jako instytucji o podstawowym znaczeniu, za pośrednictwem której EBC odpowiada przed obywatelami europejskimi;
2. z zadowoleniem przyjmuje wznowienie dialogu w sprawie kwestii walutowych z nowym Parlamentem Europejskim po wyborach w czerwcu 2009 r.;
3. popiera przyjęcie euro przez Estonię w dniu 1 stycznia 2011 r.;
4. zwraca uwagę, że polityka pieniężna jest zaledwie jednym z wielu czynników wpływających na realne zmiany poziomu cen, a w ostatnich latach na ich wzrost miały wpływ przede wszystkim tendencje spekulacyjne na wybranych rynkach oraz coraz wyraźniejsza i oczekiwana szczupłość zasobów naturalnych,

⁽¹⁾ Dz.U. C 16 E z 22.1.2010, s. 8.

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

5. zwraca uwagę, że nierówności te stanowią nie lada problem dla utrwalonych wzorców działania w sferze polityki pieniężnej w strefie euro; dlatego też wzywa rządy do koordynacji polityki gospodarczej;

Stabilność gospodarcza i finansowa

6. jest głęboko zaniepokojony, że nadal istnieją znaczące nierówności makroekonomiczne pomiędzy gospodarkami państw strefy euro;

7. uważa, że kryzys finansowy w niektórych państwach strefy euro jest kwestią mającą duże znaczenie dla strefy euro jako całości i stanowi odzwierciedlenie nieprawidłowości w funkcjonowaniu strefy euro; wskazuje to na potrzebę reform oraz silniejszej koordynacji polityki obszarów gospodarczych w strefie euro;

8. zgodnie z propozycją komitetu bazylejskiego dotyczącą Bazylei III zachęca Komisję i Europejski Bank Centralny do opracowania wniosków ustanawiających wiążące zasady wprowadzenia bufora antycyklicznego; wzywa Radę, Komisję i Europejski Bank Centralny do tego, aby w ramach przyszłej ratyfikacji propozycji komitetu bazylejskiego na szczycie państw G20 opowiedziały się za konsekwentnym i szybkim ich wdrożeniem;

9. zwraca uwagę na fakt, że w przeszłości nie przestrzegano w pełni zasad paktu stabilności i wzrostu; przypomina, że choć realizacja celu, jakim jest przywrócenie równowagi finansów publicznych i zmniejszenie zadłużenia w państwach nadmiernie zadłużonych, stanowi konieczność, samo to nie wystarczy do rozwiązania problemu nierówności gospodarczych między krajami strefy euro, lub – mówiąc ogólniej – między państwami UE; wzywa zatem do nieograniczonego i spójniejszego stosowania paktu stabilności i wzrostu; uważa, że pakt powinien zostać uzupełniony poprzez rozwinięcie systemu wczesnego ostrzegania, by wyróżnić ewentualne przypadki niespójności, np.: w formie „europejskiego okresu oceny”, tak aby nie tylko wzmocnić nadzór i poprawić koordynację polityki gospodarczej celem zapewnienia konsolidacji fiskalnej, ale również – wychodząc poza wymiar budżetowy – zająć się innymi nierównościami makroekonomicznymi oraz ulepszyć procedury wykonawcze;

10. uważa, że działania należy podjąć natychmiast, aby już teraz rozpocząć stopniowe ograniczanie deficytów fiskalnych i przywrócić zaufanie do europejskich finansów publicznych;

11. odnotowuje, że aby unia walutowa była silna, potrzebuje ściślejszej i lepszej koordynacji polityki gospodarczej w poszczególnych krajach; ubolewa, że w unii gospodarczej i walutowej nacisk kładziony był w dużej mierze na stronę walutową;

12. uważa, że państwom członkowskim nie przestrzegającym zasad strefy euro dotyczących finansów publicznych oraz dostępu do wiarygodnych danych statystycznych powinno się narzucić szeroki i stopniowo rosnący wachlarz środków zapewniających ściślejsze przestrzeganie tych przepisów;

13. uważa, że brak ustalonego mechanizmu zarządzania kryzysem oraz zachowanie niektórych rządów utrudniły szybkie rozwiązanie kryzysu związanego z długiem publicznym w niektórych państwach członkowskich, a w przyszłości osłabi zdolność UGW do szybkiego reagowania w ewentualnych podobnych sytuacjach; apeluje zatem o trwałe ramy zarządzania kryzysowego;

14. domaga się, aby wsparcie finansowe dla krajów UE zmagających się z kryzysem zadłużenia było skonstruowane tak, aby zachęcać do spłaty kredytów, równowagi budżetowej i reform gospodarczych, a także podkreśla, że przekształcenie kredytów w pomoc finansową jest niebezpieczne, gdyż zachęca to do pożyczania i sprzyja powstawaniu długów;

15. wzywa zatem Komisję do przedstawienia wniosków mających na celu wzmocnienie paktu stabilności i wzrostu poprzez wprowadzenie konkretnych celów dotyczących niwelowania różnic w poziomie konkurencyjności gospodarki państw europejskich, celem stymulowania wzrostu prowadzącego do tworzenia nowych miejsc pracy;

16. podziela zaniepokojenie możliwymi spekulacjami na euro;

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

17. jest zdania, że wzrost akcji kredytowej i kształtowanie się cen aktywów w UE i w państwach członkowskich stanowią kluczowe wskaźniki służące skutecznemu monitorowaniu stabilności finansowej w UGW oraz, ogólniej mówiąc, w UE;

18. jest zaniepokojony ciągłymi napięciami na rynkach obligacji skarbowych krajów strefy euro, które przejawiają się powiększaniem spreadów; uważa, że ucieczka w instrumenty bezpieczne, spowodowana falami paniki w czasie obecnego kryzysu finansowego, przyniosła wiele negatywnych skutków i doprowadziła do kosztownych konsekwencji zewnętrznych;

19. domaga się terminowego wdrożenia rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych (rozporządzenie (WE) nr 1060/2009) i z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z dnia 2 czerwca 2010 r. dotyczący zmiany rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych, równocześnie wzywa jednak Komisję do przedstawienia kolejnych propozycji dotyczących surowszego nadzoru nad funkcjonowaniem agencji ratingowych, zwiększenia odpowiedzialności agencji ratingowych oraz oceny możliwości utworzenia europejskiej agencji ratingowej; podkreśla fakt, że określenie poziomu długu państwowego strefy euro okazało się problematyczne w czasie trwania kryzysu;

Zarządzanie i podejmowanie decyzji

20. podkreśla niezależność EBC;

21. zaleca, by EBC poprawił przejrzystość swej pracy celem podniesienia swej legitymacji i przewidywalności; przejrzystość potrzebna jest również w odniesieniu do wewnętrznych modeli wyceny nie płynnych zabezpieczeń oraz do wartości konkretnych papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie;

22. uważa, że – biorąc pod uwagę nowy status prawny EBC w świetle Traktatu z Lizbony – kandydaci na członków zarządu zaproponowani przez Radę powinni podlegać specjalnym wysłuchaniom we właściwej komisji parlamentarnej, a następnie kandydatury powinny zostać poddawane pod głosowanie w Parlamencie Europejskim; zwraca uwagę ponadto, że EBC ma kluczową rolę od momentu wybuchu kryzysu, i uważa zatem, że rola taka powinna wiązać się z większą przejrzystością i odpowiedzialnością;

23. z zadowoleniem przyjmuje nadanie Eurogrupie osobowości prawnej przez Traktat z Lizbony oraz udział EBC w jej posiedzeniach;

24. zwraca uwagę na determinację Parlamentu Europejskiego do kontynuowania dialogu w sprawie kwestii walutowych jako ważnego elementu demokratycznej kontroli nad EBC;

25. z zadowoleniem przyjmuje propozycję ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB), która powinna wypełnić obecną lukę w nadzorze makroostrożnościowym; wzywa EBC do ustanowienia jasnych modeli i definicji celem zapewnienia skutecznego funkcjonowania i odpowiedzialności ESRB; pragnie dodać, że wszelkie nowe zadania EBC związane z Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego nie wpłyną w żaden sposób na niezależność EBC;

26. odnotowuje, że koncepcja ESRB jako wydającej jedynie ostrzeżenia i zalecenia, ale bez rzeczywistej władzy w zakresie egzekwowania, nie jest zadowalająca pod względem skutecznego wdrożenia oraz odpowiedzialności; ubolewa, że ESRB nie może sama ogłosić stanu nadzwyczajnego;

27. z zadowoleniem przyjmuje propozycję zorganizowania wysłuchań przewodniczącego ESRB przed Parlamentem, w obrębie innych ram niż spotkania „dialogów walutowych”;

Wyjście z kryzysu

28. uważa, że pobudzenie gospodarcze w drugiej połowie 2009 r. było wynikiem nadzwyczajnych środków przyjętych od końca 2008 r. przez rządy i banki centralne na całym świecie w formie gwarancji dla zobowiązań banków, zastrzyków kapitału i systemów pomocy związanej z aktywami bankowymi;

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

29. zwraca uwagę, że kryzys finansowy w strefie euro jest kryzysem wypłacalności, który pierwotnie objawił się jako kryzys płynności; uważa, że takiej sytuacji nie można na dłuższą metę zaradzić poprzez udostępnianie wysoko zadłużonym gospodarkom nowych kredytów i nowej płynności w połączeniu z planami przyspieszonej konsolidacji fiskalnej;
30. podobnie, uważa, że kryzys wykazał pewną trend w polityce gospodarczej ostatnich lat, który przyczynił się do obecnego wysokiego poziomu długu publicznego i prywatnego, którego korekta zajmie wiele lat; uważa, że dla niektórych części Europy okaże się trudniejsze niż dla innych uporanie się z konsekwencjami i rozwojem kryzysu oraz osiągnięcie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, nowych innowacji i stworzenia nowych miejsc pracy; podkreśla potrzebę przeprowadzenia reform w całej Europie;
31. przypomina, że przed wybuchem kryzysu finansowego stosunek długu publicznego do PKB w strefie euro i całej UE, a także w większości państw członkowskich, zmniejszył się w latach 1999-2007, natomiast poziom zadłużenia gospodarstw domowych i firm, a także dźwignia finansowa sektora finansowego zanotowały znaczny wzrost w tym samym okresie;
32. przypomina, że przyczyną ogromnego wzrostu długu publicznego od 2008 r. w kilku państwach członkowskich był fakt, że kraje te musiały zmagać się z nadwyżkami spowodowanymi wcześniej przez niezrównoważony wzrost długu prywatnego oraz olbrzymie bańki finansowe; dlatego uważa, iż obecny kryzys pokazał dobitnie, że sytuacja budżetowa jest nietrwała, jeżeli nietrwałe jest finansowanie sektora prywatnego;
33. odnotowuje, że kryzys oraz następujące po nim interwencje i pakiety wsparcia gospodarczego doprowadziły w niektórych państwach członkowskich do szeroko zakrojonych działań oszczędnościowych, które są często opóźnione, a jednocześnie silnie ograniczają możliwości reagowania przez rządy;
34. zastrzega, że pakiety oszczędnościowe nie powinny prowadzić do przyjmowania środków, które mogą poważnie osłabić ożywienie gospodarcze, co wymaga nowego modelu zarządzania gospodarczego, obejmującego narzędzia i harmonogramy zwiększające równowagę między procesem konsolidacji fiskalnej a zaspokajaniem potrzeby inwestowania w zatrudnienie i trwałą rozwój;
35. podkreśla, że brak kredytów dla podmiotów gospodarki realnej, w szczególności MŚP, wynika z niższego popytu z powodu zmniejszonej działalności w gospodarce realnej oraz z niechęci banków do udzielania kredytów;
36. podkreśla, że banki kilku państw członkowskich polegały nadmiernie na płynności zapewnianej przez EBC;
37. odnotowuje, że środki niestandardowe, które wprowadził EBC od października 2008 r. celem wspierania kredytów skutecznie przyczyniły się do uniknięcia głębszej recesji i dodatkowych problemów finansowych; ponownie stwierdza, że zniesienie tych środków powinno być dobrze obliczone w czasie i uważnie skoordynowane z rządami krajowymi oraz ich działalnością, zwłaszcza mając na względzie zbiorowe i jednoczesne zastosowanie środków oszczędnościowych w wielu państwach członkowskich;
38. jest jednak zaniepokojony potencjalnie nierównomiernymi skutkami strategii wyjścia EBC, mając na uwadze znaczne różnice między państwami członkowskimi strefy euro, jeżeli chodzi o cykl koniunkturalny;
39. z zadowoleniem przyjąłby powszechne akceptowanie przez Europejski Bank Centralny obligacji rządów państw strefy euro jako zabezpieczenia w ramach umów odkupu i stosowanie tej sprawdzonej praktyki na równi z Bankiem Anglii i Bankiem Rezerwy Federalnej;
40. podkreśla, że stopniowe wychodzenie z deficytów publicznych oraz długoterminowa stabilność finansów publicznych mają kluczowe znaczenie dla strefy euro jako całości;
41. odnotowuje liczne propozycje składane w UE mające na celu uzupełnienie systemu ostrożnościowego, zarządzanie kryzysowe i regulowanie ukrytego sektora bankowego (and. shadow banking sektor);

Wtorek, 23 listopada 2010 r.

42. podziela zaniepokojenie z powodu kwestii procykliczności obecnych zasad regulacyjnych, ostrożnościowych, rozrachunkowych i podatkowych, które zwiększają wahania rynkowe będące nierozłącznie związane z funkcjonowaniem gospodarki rynkowej;

43. zwraca uwagę na konieczność zdecydowanego zwiększenia bankowych rezerw kapitałowych i do poprawy jakości kapitału oraz z zadowoleniem przyjmuje propozycje komitetu bazylejskiego dotyczące węższej definicji twardego kapitału własnego i wprowadzenia wyższego poziomu kapitału własnego, zwraca również uwagę na związek pomiędzy gospodarką finansową a realną oraz na konsekwencje, jakie ma regulacja jednej gospodarki na drugą;

44. uważa, że światowy system finansowy winien być mniej podatny na zmiany oraz że wnioski z kryzysu powinny zostać wyciągnięte na szczeblu światowym, aby obniżyć ryzyko systemowe, rozwiązać kwestię baniek finansowych oraz poprawić jakość zarządzania ryzykiem i przejrzystość rynków finansowych, podkreślając, że ich podstawową rolą jest finansowanie gospodarki realnej;

Wymiar zewnętrzny

45. odnotowuje, że euro zdobyło status waluty międzynarodowej w ciągu całego roku 2009, lecz w 2010 r. znalazło się pod znaczną presją;

46. zauważa, że w okresie znacznych wahań kursów walut euro umocniło swoją pozycję, zwłaszcza w stosunku do dolara amerykańskiego i chińskiego juana, i zarazem wyraża zaniepokojenie, że może to mieć niekorzystny wpływ na konkurencyjność strefy euro;

47. przyznaje, że silna pozycja euro była częściowo spowodowana słabą działalnością gospodarczą w USA, gdzie deficyt obrotów bieżących drastycznie spadł do poziomu poniżej 3 % PKB w 2009 r., natomiast deficyt budżetu federalnego zwiększył się do około 10 % PKB w roku budżetowym 2009, natomiast spadek euro był wyraźnie powiązany m.in. z brakiem zaufania między światowymi rynkami finansowymi w niektórych wysoko zadłużonych państwach członkowskich UE; podziela zaniepokojenie z powodu zwiększenia ilości pieniądza w USA oraz – w mniejszym stopniu – w UE;

48. jest zaniepokojony wahaniami kursów walut i transakcjami carry trade zarówno dla stabilności finansowej na świecie, jak i dla realnej gospodarki;

49. podkreśla, że niezależnie od obecnego światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, strefa euro powinna nadal się rozszerzać, zwraca jednak uwagę, że osiągnięcie kryteriów z Maastricht uznaje się za warunek wstępny członkostwa w strefie euro; z zadowoleniem przyjmuje szybkie przyjęcie euro przez wszystkie państwa członkowskie, które spełniają te kryteria;

50. uważa, że przyjęcie euro przez Estonię wskazuje na status waluty euro pomimo kryzysu długu publicznego; uważa, że ten status zachęci państwa członkowskie do starań o przynależność do strefy euro;

*

* *

51. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Eurogrupie oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu.